

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ŠKOLNÍ DRUŽINY

KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ

10. základní škola Plzeň

nám. Míru 6
příspěvková organizace
301 00 Plzeň

www.zs10.plzen.eu

Obsah

1	Úvod	3
2	Charakteristika.....	3
3	Organizace činnosti školní družiny	3
4	Bezpečnost a ochrana zdraví	4
5	Přehled skladby školní družiny	4
6	Vedení dokumentace.....	5
7	Cíle zájmového vzdělávání.....	5
8	Formy zájmového vzdělávání pro ŠD.....	6
9	Oblasti činnosti ve školní družině	6
10	Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	11
11	Personální zajištění	11
12	Materiální podmínky	11
13	Požadavky na volný čas	11
14	Projektové dny.....	12

1 Úvod

Vzdělávací program školského zařízení pro zájmové vzdělávání – školní družiny při 10. základní škole vychází ze zákona č. 561 / 2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), v platném znění, z vyhlášky č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti.

Dále vzdělávací program přihlíží ke klíčovým kompetencím Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

2 Charakteristika

Školní družina pracuje při 10. základní škole, nám. Míru 6, Plzeň. Dvě oddělení jsou umístěna v hlavní budově školy, další čtyři oddělení, relaxační místnost a atrium, kde se konají různé akce, se nacházejí ve vedlejší budově (nám. Míru 4). Kapacita školní družiny je 180 žáků 1. – 3. tříd (do naplnění kapacity i žáci 4. – 5. tříd). ŠD se snaží prohlubovat a upevňovat spolupráci s rodiči a širokou veřejností.

3 Organizace činnosti školní družiny

1. Družina poskytuje zájmové vzdělávání účastníkům 10. základní školy, především účastníkům přihlášeným k pravidelné denní docházce.
2. Činnost školní družiny je určena žákům I. stupně.
3. Činností školní družiny se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny.
4. O přijetí účastníka k činnosti družiny ve formě uvedené v § 2 písm. b) vyhlášky č. 74/2005 Sb., v platném znění, se rozhoduje na základě písemné přihlášky, jejíž součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny.
5. O přijetí účastníka do školní družiny rozhoduje ředitelka školy, stanoví nejvyšší počet účastníků na 1 pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti, zejména s ohledem na bezpečnost.
6. Družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování.
7. Účastníci, kteří pravidelně navštěvují školní družinu, se zařazují do oddělení. Oddělení se naplňuje nejvýše do počtu 30 účastníků.
8. Ředitelka školy stanoví nejvyšší počet účastníků na 1 pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti účastníků a jejich případné speciální vzdělávací potřeby, zejména s ohledem na jejich bezpečnost.
9. Zájmové vzdělávání je poskytováno za úplaty. Splatnost úplaty stanoví ředitelka školy. Výši úplaty může ředitelka školy snížit nebo od úplaty osvobodit na základě novely § 123 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Výši úplaty za zájmové vzdělávání ve školní družině s účinností od 1. 1. 2024 stanovuje zřizovatel vždy pro celý školní rok.

10. Docházka žáka do školní družiny může být ukončena na základě vyplnění písemné odhlášky zákonným zástupcem. O ukončení z jiných důvodů rozhoduje ředitelka školy v souladu s platnými právními předpisy.

4 Bezpečnost a ochrana zdraví

Žáci se během pobytu ve ŠD řídí pokyny vychovatelky a dodržují pravidla stanovená ve Vnitřním řádu ŠD. Ve školní družině je dodržována vhodná struktura a skladba zaměstnání, která zajišťuje bezpečný a smysluplný pobyt žáků. Žáci jsou řádně poučeni o bezpečnosti a ochraně zdraví před začátkem každé činnosti a dle potřeby kdykoliv během pobytu ve ŠD.

Úrazy a ochrana žáků:

- Každý úraz je zapsán do knihy úrazů, která se nachází v sekretariátu školy.
- Žáci musí být chráněni před sociálně patologickými jevy, diskriminací, projevy nepřátelství a násilí, vychovatelky podporují bezkonfliktní prostředí a vhodnou komunikaci.

5 Přehled skladby školní družiny

1. Provoz ŠD: 6:00 – 8:00 ranní blok
11:45 – 16:45 odpolední blok
2. Příchod účastníků do šatny, uložení oděvů (osobní věci s sebou do třídy).
3. Odchod účastníků do třídy, děti pozdraví a zapojí se do kolektivu.
4. Při ranním bloku jsou účastníci v jednom oddělení - individuální zaměstnání účastníků zaměřené na odpočinkovou a rekreační činnost. Část dětí TV-chvilka v relaxační místnosti.
5. Společný odchod na vyučování, předání účastníků pedagogickému dohledu ve škole.
6. Po ukončení školního vyučování si vychovatelky přebírají účastníky a následně je odvádějí do ŠD.
7. Po příchodu do ŠD si účastníci za dohledu vychovatelky uloží své věci do šatny. Odejdou do třídy, kde si uloží osobní věci.
8. Osobní hygiena před obědem - řádné umytí rukou, dodržování správných hygienických návyků.
9. Oběd - ukázněný odchod ze ŠD do jídelny. Kulturní stolování a společenské chování.
10. Po obědě odpočinková spontánní a klidová zaměstnání pod dohledem vychovatelky.
11. Formy zájmového vzdělávání – pravidelná a příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost, příprava na vyučování.
12. Odchod účastníků ze ŠD dle přihlášky nebo předání rodičům. V každém oddělení je umístěné výstupní zařízení videotelefonu, který je umístěn u vchodu do ŠD.
13. Po 15. hodině pokračování v zájmovém vzdělávání – zájmová činnost hudební, výtvarná a pracovní-technická dle zájmu účastníků.
14. Po ukončení práce v odděleních je prováděn úklid hraček, materiálu a účastníci odcházejí ve stanoveném čase.

6 Vedení dokumentace

Školní družina jako školské zařízení má povinnost vést pedagogickou dokumentaci o své činnosti, jak jí to ukládá školský zákon č. 561 / 2004 Sb. v platném znění.

Do dokumentace patří:

- Třídní kniha - obsahuje seznam zapsaných účastníků, jejich příchody a odchody dle podkladů rodičů, záznamy o přítomných účastnících a zájmovém vzdělávání.
- Přihláška - obsahuje základní osobní údaje o účastníkovi, způsob odchodu ze ŠD.
- Docházkový sešit pro ranní blok

7 Cíle zájmového vzdělávání

- Rozvoj osobnosti, získávání mravních a duchovních hodnot pro osobní a občanský život.
- Pochopení a uplatňování základních lidských práv a svobod.
- Utváření vědomí národní a státní příslušnosti, respektu k etnické, národnostní a kulturní identitě každého jedince.
- Poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic.
- Pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace.
- Získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně.
- Zvládnutí a dodržování běžných pravidel mezilidské komunikace.
- Rozvíjení emocionálního a estetického vnímání, rozvíjení lásky k různým druhům umění.
- Vnímání názorů a argumentů druhých s porozuměním, rozvíjení konstruktivního a kritického dialogu.
- Získávání sebevědomí při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama.

Výchovná činnost vede k vyvážení kompetencí:

Kompetence k učení

- zhodnotí výsledky svých výkonů a diskutují o nich
- propojují do širších celků poznatky z různých výchovně vzdělávacích činností
- získané zkušenosti porovnávají, kriticky posuzují a uplatňují v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

- vnímají nejruznější problémové situace
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- ověřují prakticky správnost řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí

Komunikativní kompetence

- formulují a vyjadřují své myšlenky
- získané komunikativní dovednosti využívají ke spolupráci s ostatními dětmi a dospělými

Sociální a interpersonální kompetence

- účinně spolupracují ve skupině
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém
- podílí se na vytváření mezilidských vztahů

Činnostní a občanské kompetence

- uvědomují si svá práva a povinnosti
- chápou základní ekologické souvislosti
- získávají kladný vztah k pracovním činnostem
- chrání zdraví své i druhých

Kompetence k trávení volného času

- rozvíjí své zájmy a záliby
- plánují, organizují a řídí vlastní volný čas
- rozvíjí talent
- zvyšují zdravé sebevědomí

8 Formy zájmového vzdělávání pro ŠD

1. Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost ve školní družině.
2. Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost.
3. Zájmová činnost spojená s pobytem mimo školní družinu.
4. Osvětová činnost vedoucí k prevenci rizikových projevů chování u dětí a mládeže.
5. Individuální práce a vytváření podmínek pro rozvoj nadání účastníků.
6. Otevřená nabídka spontánních činností, odpočinkových činností a možnosti přípravy na vyučování.
7. Poskytnutí prostoru pro zájmovou činnost účastníků, aniž by je někdo přímo vedl, pro činnost pod odborným pedagogickým dohledem, která bude vycházet z momentálního zájmu a potřeb žáka.

9 Oblasti činnosti ve školní družině

- pohybové a tělovýchovné aktivity
- odpočinková a rekreační činnost
- pracovně technická zájmová činnost
- esteticko-výchovná činnost výtvarná
- esteticko-výchovná činnost hudební
- přírodovědná zájmová činnost
- příprava na vyučování
- etická výchova
- literárně-dramatická výchova
- dopravní výchova

Vzdělávací oblast:

Pohybové a tělovýchovné aktivity v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
- Aktivně uplatňuje zásady osobní hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech. - Posiluje pozitivní vztah k pohybovým aktivitám.	Znát správné oblečení a obutí pro pohybovou činnost, provádět základní hygienu pro TV.	Činnosti se prolínají všemi kompetencemi.
Poznává pravidla pohybových her a základů sportovních her	Individualizace, diferenciacce, práce ve skupinách i samostatně, funkčně integrovaný přístup k dětem se specifickými potřebami.	Chůze, běh, skok daleký, hod míčkem z místa, cvičení prostná, relaxační cvičení, protahování, napodobování pohybu zvířat nebo rostlin, jednoduché ovládání míče, ovládání dalšího náčiní, cviky na stimulaci správného držení těla, dechová cvičení, napodobivé a přímé cviky, iniciační cvičení, cvičení na veřejnosti, tělovýchovné akademie, besídky, veřejné soutěže, volné hraní v prostoru a s hudbou
Rozvíjí kolektivní chování	Pochopení smluvených gest a signálů při pohybové hře.	
Zapojení méně fyzicky zdatných i aktivních dětí.	Soutěže družstev, cvičení dvojic, kolektivní sportovní hry.	
Eliminuje drobnou agresivitu	Zařazovat do činností kreativně kooperační aktivity např. zvířátka, stíny, psaní vzkazů ...	
Učí se různým sociálním rolím	Vhodně zvolené úpolové hry a hraní	
	Vnímá sebe samo i role ostatních dětí, kontroluje svůj vztah ke světu, jaký je.	

Vzdělávací oblast:

Odpočinková a rekreační činnost v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
Vytváří příjemnou a pohodovou atmosféru.	Poslechová činnost - pohádky, písně.	Knihy, dětské časopisy
Motivuje na další výchovnou činnost.	Individuální rozhovory s dětmi, stolní a společenské hry dle výběru dětí.	Hry ve školní družině
Regeneruje síly.	Hry ve volné přírodě, sezónní hry - pouštění draků, stavby ze sněhu.	Hřiště, zahrada u školy, Borský park
Aktivně odpočívá a relaxuje.	Tělovýchovné chvilky, pohybové hry.	Hřiště, zahrada, park

Vzdělávací oblast:

Pracovní technická zájmová činnost v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
Rozvíjí fantazii a vlastní tvořivost, podporuje kladný vztah k přírodě.	Přírodní materiál - koláže, zvířátka a figurky z přírodnin, náhrdelníky a ozdoby, obrázky ze sušených květů, základní herbáře.	Práce v přírodě, příprava materiálu
Rozvíjí pracovní dovednosti, procvičuje jemnou motoriku.	Papír - origami, papírové tkaní, zvířátka z papíru, obrázky z krepového papíru, vytrhávané obrázky.	Práce podle návodu, šablony, dbát na bezpečnost práce s nůžkami
Poznává nové techniky, získává dovednosti pro praktický život.	Textil - koláže a obrázky, výroba loutek, základy šití a vyšívání, malování na textil.	Propojení s výtvarnou výchovou, zájem o určité profese
Osvojí si techniku a postup při práci s různým materiálem, rozvíjí tvořivost u dětí.	Různý materiál - výrobky z kelímků, krabiček, drobné dárky, figurky a ozdoby.	Sbírání materiálu, vlastní nápady, výstavy
Naučí se pracovat s tvárnou hmotou, rozvíjí představivost.	Modelovací hmota - zvířátka, figurky, ozdoby, přívěsky, korále, dárky.	Práce podle předlohy i fantazie

Vzdělávací oblast:

Esteticko-výchovná činnost - výtvarná v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
• <i>Seznamuje se s barvou, rozpozná barvy teplé a studené.</i>	• Barvy, tvar, linie, světlo a stín, kontrast.	Vzájemné působení barev, využití vodových barev
• <i>Správně barvy ředí a používá.</i>	• Vyjádření nálady barvou, experiment s barvou - rozfukávání barev, dotváření obrázku.	Výtvarná hra, výtvarný názor
• <i>Ztvárňuje výtvarné představy a zážitky.</i>	• Zapojení fantazie, představ a emocí.	Zapojení fantazie, představ a emocí
• <i>Nabývá zkušenosti s vyjádřením výtvarných pocitů.</i>	• Využití skupinové práce.	Správný materiál a barevnost, výstavky prací

Vzdělávací oblast:

Esteticko-výchovná činnost - hudební v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
• <i>Vyjádřuje pocity při poslechu hudby.</i>	• Ukázky různých hudebních žánrů - lidová píseň, klasická hudba, pop, rock.	Srovnání co se líbí dětem co vychovatelce
• <i>Prožívá hudbu pohybem, vnímá tempo a rytmus.</i>	• Mazurka, cval, valčík, balet, moderní tanec.	Držení těla s hudbou
• <i>Sjednocuje hudbu, slovo a pohyb v jeden celek.</i>	• Carl Orff.	Zpěv + tanec + hra na orff. Nástroje
• <i>Vytváří správné pěvecké návyky.</i>	• Dechová cvičení - hra Na čmeláka, hlasový rozsah.	
• <i>Zpívá jen tak pro radost, sjednocuje myšlenku slovesnou i hudební</i>	• Lidové písně, umělé písně, koledy.	Vystoupení, soutěže, koncerty
• <i>Využívá hudebních nástrojů pro doprovod.</i>	• Hra na orffovské nástroje, na flétnu.	
• <i>Rozvíjí sluchovou a rytmickou představivost.</i>	• Hra na tělo, dramatizace říkadel, taktování.	
• <i>Přečte jednoduchý notový zápis.</i>	• Houslový klíč, délka noty, takt, stupnice C dur.	Rozlišuje co je tón, co je zvuk
• <i>Rozliší jednoduché hudební pojmy.</i>	• Ze života skladatelů, hudební ukázky.	Zábavné kvízy a soutěže

Vzdělávací oblast:

Přírodovědná zájmová činnost v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
• Vytváří komplexní pohled na přírodní jevy.	• Pozorování přírodních objektů - rostliny (botanika), živočichové (zoologie), nerosty (mineralogie).	Práce v přírodě, samostatně pozorovat a experimentovat
• Rozšiřuje znalosti v oblasti přírodovědy.	• Pěstitelství a chovatelství - pěstování pokojových rostlin, návštěva zoo výstava, besedy s odborníky.	Naučit se přemýšlet o věcech a jevech kolem nás
• Vytváří kladný vztah člověka k přírodě a životnímu prostředí.	• Poznávání přírody - soutěže, vycházky spojené s pozorováním přírody, zakládání herbáře.	Spolupracovat při řešení úkolů, naučit se pracovat ve skupině
• Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy.	• Ochrana a tvorba životního prostředí - chování v přírodě, péče o prostředí školy, ŠD, sběr přírodnin a druhotných surovin, třídění odpadu.	Vlastní nápady, ochrana zdraví člověka

Vzdělávací oblast:

Příprava na vyučování v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
• Cvičí si paměť a postřeh.	• Didaktické hry, hádanky.	Čj, M - využití dětských časopisů a kartotéky her
• Navazuje na získané vědomosti z vyučování a dále je rozšiřuje.	• Zábavné kvízy, besedy, vycházky.	Spolupráce s třídními učiteli - Čj, M, Prv, dopravní výchova
• Rozvíjí samostatnost.	• Pranostiky, přísloví a pořekadla, hádanky, jazykolamy, vyprávění, dramatizace.	Jazyková a literární výchova
• Rozvíjí kombinační schopnosti.	• Zábavné soutěže jednotlivců i družstev.	Rozlišení podle věku a schopností dětí, individuální péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení a chování, o děti nadané
• Rozvíjí mezipředmětové vztahy.	• Námětové a didaktické hry.	Využití počítačových výukových programů a práce na tabletech

Vzdělávací oblast:

Etická výchova v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
• <i>Poznává nejbližší okolí</i>	• Vycházky do okolí školy, poznávání různých služeb ve městě, dopravní výchova, tematické hry, výtvarná a pracovní technická díla motivovaná vycházkami	Spolupráce s třídními učiteli a rodiči
• <i>Osvojuje si zásady chování a jednání mezi lidmi</i>	• Osvojování a dodržování základů společenského chování, vytváření kladného vztahu ke spoluúčastníkům a předcházení šikaně formou her,	Zařazení prvků mediální výchovy
• <i>Vytváří a dodržuje správný režim dne</i>	• Využívání smysluplné volnočasové aktivity formou zájmových činností ve ŠD	Spolupráce se školou
• <i>Poznává historické a kulturní památky</i>	• Návštěva muzeí, výstav a historických míst	

Vzdělávací oblast:

Literárně-dramatická výchova v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
• <i>Rozvíjí komunikativní dovednosti</i>	• Poslechové činnosti, rozhovory o textu, simultánní cvičení	Recitační soutěže
• <i>Rozvíjí tvořivost, fantazii a empatii</i>	• Literární hry, pantomima, ilustrace k přečtenému textu	V rámci rekreační činnosti
• <i>Vytváří kladný vztah ke knize</i>	• Práce s knihou, dětskými časopisy, návštěva knihovny	Výstavka knih
• <i>Rozšiřuje si slovní zásobu</i>	• Vyprávění přečteného textu	Výchova ke čtenářství
• <i>Chápe děje a jevy kolem sebe</i>	• Dramatizace vybraných situací, pohádek	Vystoupení pro rodiče a MŠ

Vzdělávací oblast:

Dopravní výchova v ŠD

Ročník 1. – 5.

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
• <i>Bezpečně přechází silnici v každé situaci</i>	• Výroba dopravních značek	Výstava v atriu ŠD
• <i>Umí předvídat nebezpečnou situaci</i>	• Situační hry	V rámci rekreační činnosti
• <i>Umí se bezpečně chovat v dopravním prostředku, neruší ostatní cestující</i>	• Didaktické hry	
• <i>Zná správné vybavení prostředku a pravidla silničního provozu</i>	• Dopravní testy a soutěže	Využití besed
• <i>Umí správně telefonovat na IZS a ví jak se zachovat, když vidí dopravní nehodu</i>	• Situační hry	Využití exkurzí

10 Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Vychovatelky vytváří podmínky pro účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami a spolupracují s rodiči a se školou. Při výběru činnosti ve ŠD se snažíme motivovat a hodnotit účastníky s ohledem na jejich integraci. V případě potřeby spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními (PPP, SPC).

11 Personální zajištění

Všechny vychovatelky jsou plně kvalifikované. Vychovatelky se dále vzdělávají podle plánu DVPP.

12 Materiální podmínky

Oddělení jsou vybavena novým moderním nábytkem, stavebnicemi a sportovním náčiním. Žáci mají k dispozici různé deskové hry. Pro zájmovou a rekreační činnost je využívána tělocvična, školní hřiště a venkovní učebny.

13 Požadavky na volný čas

- požadavek pedagogického ovlivňování volného času
- požadavek dobrovolnosti
- požadavek zajímavosti a zájmovosti
- požadavek aktivity
- požadavek citlivosti a citovosti
- požadavek seberealizace

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času

- vychovatelka navozuje a motivuje různé činnosti
- vychovatelka náležitě oceňuje výkony účastníků

Požadavek dobrovolnosti

- všechny činnosti jsou přiměřené věku dětí, jejich mentálnímu stavu a děti je vykonávají dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu (motivace)

Požadavek zajímavosti a zájmovosti

- činnosti jsou v týdenní skladbě pestré, pro účastníky atraktivní, využíváme jiné postupy a náměty než ty, které účastníci znají ze školy

Požadavek aktivity

- činnosti volíme tak, aby v nich mohli být přiměřeně úspěšní všichni účastníci
- účastníci mohou s vychovatelkou připravovat činnosti a hodnotit úspěchy

Požadavek citlivosti a citovosti

- všechny činnosti přinášejí účastníkům kladné emoce, radost s objevování či překonávání překážek

Požadavek seberealizace

- dítě objevuje samo sebe, zvláště je-li kladně hodnoceno, vytváří si žádoucí sociální kontakt

14 Projektové dny

Pro realizaci očekávaných kompetencí jsou realizovány projektové dny, které jsou zaměřeny na sport, bezpečnost silničního provozu, tradice a kulturní dědictví, mezilidské vztahy apod.

V Plzni dne 31. 8. 2026

Mgr. Lubomíra Vlachá
ředitelka školy